Nr. 44.

ŚRODA.

CENA: do Nowego Roku.
Dla Krakowa Złp 8. — Na Pocztamtach. Złr. 2 xr. 30. M. K. — *Kwartalnie.* Dla Krakowa 14 Złp. Na pocztach Złr. 4 xr. 20 M. K.
Numer pojedynczy groszy 8.
Doniesienia po groszy 6 od wrsza.

CZAS

DZIENNIK

POŚWIĘCONY POLITYCE KRAJOWEJ I ZAGRANICZNEJ

ORAZ

WIADOMOŚCIOM LITERACKIM, ROLNICZYM I PRZEMYSŁOWYM.

Kraków

Dnia 27 GRUDNIA 1848.

Prenumeratę przyjmują Urzędy pocztowe krajowe zagraniczne. — W Krakowie główna expedycya w Księgarni D. E. Friedleina.
Wychodzi codziennie oprócz Niedziel i świąt.
Bióro Redakcyi przy Ulicy Szczepańskiéj Nr. 374
Listy nie frankowane nieprzyjmują się.

Redaktor odpowiedzialny Lucyan Siemieński.

Kraków dnia 26 Grudnia.

Na jedném z ostatnich posiedzeń sejmu w Kromieryżu sprawozdawca komissyi konstytucyjnéj odczytał po raz pierwszy »prawa zasadnicze ludów austryackich« ktore poniżéj podajemy w takim kształcie, w jakim je większość komissyi przyjęła; dołączona bowiem do każdego artykułu w oryginale opinia mniejszości, objawi się powtórnie przy ogólnéj dyskussyi która zapewne w przyszłym miesiącu nastąpi.

§ 1. Wszystkie władze państwa pochodzą od ludu i wykonane zostają w sposób oznaczony przez ustawę konstytucyjną.

§ 2. Lud jestto ogół obywateli państwa. Konstytucya i prawo oznaczają pod jakimi warunkami przymiot austryackiego obywatela i prawa obywatelskie nabywają się, wykonywają lub utracają.

§ 3. W obliczu prawa wszyscy obywatele są równi. Wszystkie przywileje stanu, mianowicie szlacheckie, znoszą się. Urzęda publiczne przystępne są dla wszystkich uzdolnionych obywateli zarówno. Cudzoziemcy wyłączeni są od urzędów cywilnych i wojskowych; Do publicznych odznaczeń lub nagród upoważnia jedynie osobista zasługa; żadne odznaczenie nie może być dziedzicznem.

§ 4. Wolność osobista jest zapewnioną. Nikt nie może być prawnemu sędziemu swojemu odciągnionym; żadne uprzywilejowane lub wyjątkowe sądy miejsca nie mają. — Nikt nie może być aresztowanym inaczéj jak na mocy sądowego rozkazu z przytoczeniem powodów, wyjąwszy przypadek uchwycenia na gorącym uczynku. Rozkaz takowy winien być uwięzionemu natychmiast, a najdalej w 24 godzin po uwięzieniu, doręczonym. Każdy przez organa publicznego bezpieczeństwa przytrzymany, winien być we 24 godzin do właściwego sądu swego odstawionym lub uwolnionym. Każdy obwiniony ma być za złożeniem kaucyi lub rękojmi przez sąd według prawa oznaczyć się mającéj, z wolnéj stopy badanym wyjąwszy przypadki prawem karnym przewidziane.

§ 5. Postępowanie sądu rozpoznawczego w sprawach cywilnych i karnych jest jawne i ustne. Wyjątki oznacza prawo. W sprawach karnych ma miejsce akt zaskarżenia. Sądy przysięgłych wydają zdanie w sprawach o zbrodnie, o polityczne i drukowe przestępstwa. Nikt nie może być za występek od którego uniewinniony został przez sąd przysięgłych, powtórnie do śledztwa pociągnionym.

§ 6. Kara tylko wyrokiem sądowym na mocy prawa istniejącego już w czasie popełnionego występku, orzeczoną być może.

Kara śmierci za zbrodnie polityczne znosi się. Kary robót publicznych, pręgierza, chłosty cielesnéj, piętnowania, śmierci cywilnéj i konfiskuty miejca mieć nie mogą.

§ 7. Prawo mieszkania jest nietykalne. Rewizya mieszkania i papierów, lub zajęcie tych ostatnich, tylko na zasadzie rozporządzenia sądowego w przypadkach i formach prawem przepisanych miejsce mieć może. Nietykalność mieszkania nie stoi na przeszkodzie uwięzieniu schwyconego na gorącym uczynku lub sądowo śledzonego.

§ 8. Tajemnica listów nie może być nadwerężona, i zajęcie listów tylko na zasadzie sądowego rozkazu i według oznaczeń prawa może być przedsiewziętem.

§ 9. Prawo petycyi i zbierania podpisów na petycyach jest nieograniczone.

§ 10 Wolne przenoszenie się osób i majątków w granicach państwa ulega jedynie ograniczeniom w prawie gminném przewidzianém. Wolność emigrowania, z strony rządu nie jest ograniczona. Opłaty od wyjazdu miejsca nie mają.

§ 11. Obywatelom państwa Austryackiego służy prawo zgromadzania się spokojnie i bez broni, wszelako zgromadzenia ludu pod gołem niebem, winny być władzy bezpieczeństwa naprzód oznajmione, lecz tylko wrazie naglącego zagrożenia publicznego porządku i bezpieczeństwa, wzbronionemi być mogą. Żadna część siły zbrojnéj jako takiéj nie może odbywać narad w kwestyach politycznych ani uchwał postanawiać.

§ 12. Obywatelom państwa Austryackiego, służy prawo zawiązywania stowarzyszeń bez żadnego władz pozwolenia, o ile cele i środki takowych, ani są prawu przeciwne, ani dla państwa niebezpieczne. Uregulowanie tego prawa może tylko nastąpić na drodze ustawy.

§ 13 Każdemu obywatelowi państwa Austryackiego zapewnioną jest wolność wyznań i publicznych obrządków religijnych. Zbrodnie i występki popełniane przy używaniu téj swobody, według prawa ukarane być winny.

§ 14. Żadne społeczeństwo religijne (kościół) niema przywilejów przez Rząd uznawanych Nikt niemoże być zmuszanym z strony rządu do czynności i obchodów religijnych lub pełnienia obowiązków wyznania, do którego nienależy.

§ 15. Stosunki między państwem a kościołem mianowicie co do majątku i wyboru przełożonych oraz warunki pod jakiemi klasztory i duchowne zbory mają nadal istnieć lub być zniesionemi, oznaczone będą osobną wstawą.

§ 16. Różność wyznań nie stanowi żadnéj różnicy w prawach i obowiązkach obywateli.

§ 17. Obywatelska ważność związku małżeńskiego, zależy od formalnego zezwolenia obu narzeczonych przed władzą do spisania aktu ślubnego z strony Rządu wyznaczoną. Obrządek kościelny ma miejsce dopiero po zawarciu cywilnego małżeństwa. Różność wyznań nie jest polityczną przeszkodą do związku małżeńskiego.

§ 18. Umiejętność i jéj wykład są wolne. Wszelkie środki ograniczające wolność nauczania są zakazane. Stłumienie nadużyć w tym względzie prawem będzie rozporządzone.

§ 19. Zapewnia się obywatelom Austryackiego państwa prawo powszechnego kształcenia się ludu, przez dostateczne zakłady publiczne. Wychowanie publiczne udzielane jest kosztem Rządu, bezpłatnie, i będzie ustawą określone. Nikt nie może pozostawiać dzieci lub wychowańców swoich, bez nauki do powszechnego ukształcenia ludu potrzebnéj. Każdemu obywatelowi wolno jest zakłady naukowe i wychowania

zaprowadzać i w nich nauczać, gdy właściwéj władzy złoży dowody uzdolnienia swego obyczajowego, naukowego i technicznego. Wychowanie domowe nie ulega żadnemu takiemu ograniczeniu. Żadne towarzystwo religijne nie jest dopuszczone do kierowniczego wpływu na zakłady naukowe.

§ 20. Każdemu służy prawo wolnego wyjawiania swoich wyobrażeń, i ogłaszania ich pismem, drukiem lub obrazowem wystawieniem. Prawo to pod żadnym warunkiem i w żaden sposób, mianowicie ani przez cenzurę lub koncessye, ani przez kaucye, ani nakłady rządowe, ani przez ograniczenie drukarń lub księgarń, ani wreszcie przez zakazy pocztowe i nierówne opłaty porta, albo przemysłowe lub inne przeszkody wolnego obiegu, ograniczoném, zawieszonem lub zniesionem być nie może.

Nadużycie tego prawa, karane będzie podług praw ogólnych i szczególnych przepisów o druku, do chwili wydania przejrzanéj ustawy karnéj.

§ 21. Wszystkie plemiona ludowe cesarstwa są równo uprawnione. Każde plemie ma nietykalne prawo strzeżenia i pielęgnowania swéj narodowości w ogóle, i swego języka w szczególności. Równe uprawnienie wszystkich języków w szkole, urzędzie i życiu publiczném, zapewnione jest z strony państwa.

§ 22. Własność zostaje pod opieką państwa. Nikt niemoże być własności swéj pozbawionym, wyjąwszy: *a*) w wykonaniu sądowego wyroku; *b*) lub przez wywłaszczenie ze względu na dobro publiczne. To ostatnie tylko na zasadzie ustawy i za stosowném wynagrodzeniem poprzedniem, może mieć miejsce.

§ 24. Podział własności na wyższą i podległą na zawsze jest zakazanym. Własność nie może być ani stosunkiem lennictwa, ani instytucyą fidei komissów familijnych ograniczona. Rozwiązanie stosunku lennictwa i fidei komissów familijnych, oznaczone będzie osobną ustawą.

§ 24. Każdy obywatel państwa i każdy grunt, musi należeć do pewnéj gminy. Prawa zasadnicze gminy są: *a*) wolny wybór swoich przełożonych i zastępców; *b*) przyjmowanie nowych członków do związku gminnego; *c*) niepodległe urządzanie swoich interesów i utrzymanie policyi miejscowéj; *d*) ogłoszenie swojego budżetu, i w ogóle jawność w obradach. Ograniczenia tego prawa określone będą osobną ustawą.

§ 26. Do strzeżenia państwa i konstytucyi, służy obrona ludowa, złożona z wojska i gwardyi narodowéj, a która osobnem prawem będzie urządzona. Siła zbrojna przysięga na konstytucyą i do przytłumienia wewnętrznych zamieszek, tylko na wezwanie władzy cywilnéj w prawnie oznaczonych przypadkach i formach, użytą być może.

§ 27. Każdy obywatel obowiązany jest do służenia osobiście w wojsku, wyjątki przewidziane będą prawem wojskowem.

§ 28. Wojsko podlega cywilnym prawom i sądom. Prawa i sądy wojskowe tylko w czasie wojny i przy przestępstwach karności mają miejsce.

§ 29. Wszyscy zdolni do broni obywatele nie służący w wojsku, mają równe prawo i równy obowiązek służenia w gwardyi narodowéj. Bliższe postanowienia i wyjątki od tego prawidła zawiera ustawa o gwardyi narodowéj.

AUSTRYA.

Wiedeń 21 *Grudnia.* Dziś nadeszły tu pierwszy raz dzienniki Preszburskie potwierdzające wiadomość o wkroczeniu do tego miasta wojsk Cesarskich. Gwardya narodowa w Peszcie i Budzie broń złożyła. W komitecie Arvańskim, tak wielki panuje niedostatek, że musiano zaprzestać palenia wódki w browarach, dla braku ziemniaków. (*Gaz. Wiéd.)*

Wiedeń 24 *Grudnia.* Od trzech dni niema żadnych pewnych wiadomości o działaniach armii węgierskiéj. Pogłoska o wzięciu miasta Raab utrzymuje się wprawdzie, równie jak wieść o znacznych stratach jakie poniosła armia cesarska; lecz nieogłoszono dotąd żadnego urzędowego raportu. Wzięcie Wieselburga także okupione być miało znacznym krwi rozlewem, przyczem najwięcéj ucierpieć mieli Horwaci; prawie całe miasto stało się pastwą płomieni. Węgrzy zdają się cofać za Komorn i zapewne dopiero pod Granem a może i pod samym Pesztem przyjdzie do bitwy stanowczéj.

Z powodu najrozmaitszych pogłosek o klęskach przez wojska cesarskie poniesionych, dzisiejsza gazeta wiedeńska umieszcza następujące oświadczenie c. k. komendatury: »Jakkolwiek szybkie były pierwsze działania armii księcia feldmarszałka, jakkolwiek buntownicy na wszystkich punktach i we wszystkich kierunkach pierzchali, tak, że nawet głównego ich korpusu na prawym brzegu Dunaju przednia straż nasza dotąd doścignąć nie mogła, to przecież leży w naturze porządnych ruchów wojskowych, że te szczególniéj w obecnéj porze roku im więcéj się posuwają i rozszerzają tem dłuższego potrzebują czasu do osiągnienia rezultatów, że zatem niemogą następywać dzień po dniu zwycięzkie buletyny gdy zwłaszcza nieprzyjaciel niedotrzymuje placu; że daléj szkodziłoby własnemu interesowi gdyby porządek działań mogący odkryć zamiary wodza, ogłaszanym był na wszystkie strony; pojmie to łatwo publiczność wiedeńska, więcéj od innych przez ostatnie wypadki, wojskowo wykształcona. Tymczasem złośliwość niektórych agitatorów korzysta z nieogłaszania codziennych buletynów, aby po kawiarniach i innych miejscach publicznych rozsiewać wieści własnego wymysłu między zawsze ciekawą publicznością; gdy zaś rząd oświadcza gotowość ogłaszania wszelkich wiadomości o działaniach armii, obowiązkiem byłoby publiczności, więcéj dawać wiary jego zapewnieniom aniżeli kłamliwym pogłoskom które tylko w najgorszych zamiarach są rozsiewane, i przeciw których autorom śledztwo sądowe już zostało zarządzoném.«

Onegdaj rozstrzelano feldfebla od grenadyerów Franciszka Stockhammer za to że opuściwszy swoją kompanią i wpisawszy się do gwardyi ruchoméj, mianowany porucznikiem jéj a późniéj kapitanem miał czynny udział w obronie stolicy przeciwko wojskom cesarskim. Wczoraj b. minister niemiecki Schmerling wybranym został na deputowanego w miejsce Pillersdorfa który jak wiadomo mandat swój złożył. Węgierskie stronnictwo konserwatywne wyprawiło deputacyą do Olomuńca którą cesarz pod tym tylko warunkiem przyjąć obiecał, aby ani o Węgrach ani o polityce niebyło mowy. Zapewniają że cesarz na nowy rok zjedzie do Schoenbrunn i stan oblężenia Wiednia będzie zniesiony. Wszelako gwardya narodowa niepierwéj będzie organizowana, dopóki sejm niewypracuje stósownéj w téj mierze ustawy. Wczoraj aresztowano p. Willy Beck redaktora humorystycznego dziennika Charivari.

Ołomuniec 21 *Grudnia.* Wczoraj w południe przybył tu koleją żelazną transport 792 wziętych w niewolę Węgrów, gwardzistów, żołnierzy i Honvedów, między którymi 10 oficerów. Z wyjątkiem żołnierzy należących do pułku arcyksięcia Ernesta, których pozostawiono w Ołomuńcu, innych odesłano do Józefstadu.)*Kor. Austr.*)

N. Pan sankcyonował już tymczasowy przepis zaprowadzający bardzo ważne zmiany w prawie o rekrutacyi. Przepis ten stanowi że odtąd 1) uwolnienie szlachty od służenia w wojsku znosi się, 2) rekrutacya odbywa się przez losowanie, 3) wiek obowiązujący do służby wojskowéj zaczyna się od 20 i trwa tylko do 26 roku życia.

Kromieryż 22 *Grudnia.* — Na dzisiejszym posiedzeniu sejmowem, izba po długiéj dyskussyi w któréj mieli udział dep. polscy: Borkowski, Ziemiałkowski, Biliński, Langie i Sierakowski, zezwoliła na żądany przez ministra finansów Krausa kredyt 80 milionów złreńskich. Bliższe szczegóły podamy później.

Węgry. Feldm. hr. Wrbna dowodzący drugim korpusem armii zajmującym Preszburg, ogłosił to miasto w stanie oblężenia; równocześnie wydał on wezwanie do magistratu aby położył areszt na majątek ruchomy i nieruchomy osób częścią winnych częścią podejrzanych o bunt przeciwko prawe-

mu monarsze, mianowicie zaś; barona Bayer *aleas* Rupertus, rendanta kassy Klemm, prezesa klubu demokratycznego Zerdahely, redaktora Noisser, księgarza Reisbuch i kaznodziei ewangelickiego Razga. Inne rozporządzenie feldmarszałka nakazuje zdjęcie natychmiast sekwestru z majątku niektórych wiernych poddanych J.C.M. mianowicie hr. Leopolda Palffy i t.d. oraz wypuszczenie z więzienia indywiduów za mniemane przestępstwa polityczne aresztowanych. Feldm. Puchner ogłosił z swéj strony Hermannstadt stolicę Siedmiogrodu w stanie oblężenia. Gazeta wiedeńska zawiera w całéj obszerności wydane w téj mierze proklamacye.

W skutku posuwania się feldm. Schlika w głąb kraju, Koszuth dla wynagrodzenia w części strat przez to poniesionych, wezwał do powstania całe wyższe Węgry i okolicę rzeki Theiss. Minister wojny Meszaros objął osobiste dowództwo nad korpusem przeciwko feldm. Schlik, który już podobno dotarł do Miskolts. W południowych Węgrzech Serbowie z Rajcami wzięli Werzecz. Z drugiéj strony cofający się z Siedmiogrodu Węgrzy zagrażają Orsowę, Panesowę i Arad. Słowackie pospolite ruszenie trzymające z wojskiem cesarskim pobiera żołd wojskowy i nie mało świadczy przysługi; byłoby ono daleko silniejsze gdyby postępowanie Austryaków pod jen. Simonicz szczególnij w komitacie trenczyńskim, nie było mieszkańców ku nim zraziło. Węgrzy postępują sobie łagodnie z wziętemi w niewolę austryakami, ale Horwatów bez litości rozstrzeliwają, za co ci ostatni mszczą się przy każdéj sposobności, mianowicie przy zajęciu Wiezelburga gdzie jak mówią wielkich dopuścili się nadużyć. *(G. Wroct. i Korr.)*

FRANCYA.

Paryż 20 Grudnia. Dziś nad wszelkie spodziewanie nastąpiła proklamacya Prezydenta rzeczypospolitéj. Niepokojące wieści jakie od kilku dni obiegały, równie jak doszłe do rządu wiadomości o gotujących się ruchach tak ze strony niezadowolonych imperyalistów jak ze strony demagogów, spowodowały zgromadzenie narodowe do przyspieszenia tego uroczystego aktu. Przed otwarciem posiedzenia znaczne oddziały wojska osadziły plac Zgody i otoczyły salę sejmową. Około godz. 4 komissya wyznaczona do sprawdzenia wyborów weszła do sali, a wraz z nią p. Thiers, Molé i jen. Lebreton w wielkim mundurze. Prezes p. Marrast dał zaraz głos sprawozdawcy komissyi p. Waldeck Rousseau który oznajmił ogólny wypadek tego ogromnego głosowania, a ten jest następujący:

7,326,385 obywateli miało udział w głosowaniu.

P. Ludwik Napoleon Bonaparte otrzymał głosów	5,334,226
Jenerał Cavaignac.	1,448,107
P. Ledru Rollin	370,119
P. Raspail.	36,226
P. Lamartine.	19,910
Jenerał Changarnier.	4,790

Wskutku tego sprawozdawca wspomniawszy niektóre rzadkie przekroczenia prawa o wyborach i usunąwszy w krótkich słowach pewną protestacyą opierającą się na tém że p. Ludwik Bonaparte nie był w ciągłém używaniu charakteru Francuza, wnosi aby zgromadzenie narodowe ogłosiło tegóż pana Ludwika Bonaparte prezydentem Rzpltéj francuzkiéj. Podczas czytania tego raportu p. Ludwik Napoleon w czarnym fraku, ozdobionym plaką W. krzyża legii honorowéj wszedł do sali i usiadł przy p. Odillon Barrot. Tym czasem jenerał Cavaignac wszedł na mownicę i zawiadomiwszy zgromadzenie o zbiorowéj dymissyi całego ministeryum którego był prezesem, w kilku słowach pełnych godności i prostoty wynurzył swą wdzięczność zgromadzeniu. Izba długim i serdecznym okrzykiem oddała jenerałowi hołd publicznéj wdzięczności. Następnie p. Cavaignac udał się na swoje dawne miejsce obok p. Lasteyrie, a prezes p. Marrast podał wniosek komissyi pod głosowanie. Po przyjęciu wniosku przez zgromadzenie p. Marrast ogłosił prezydenta Rzpltéj w tych słowach: Zważywszy że obywatel Karol Ludwik Napoleon Bonaparte, urodzony w Paryżu, dopełnia wszystkich warunków potrzebnych do bycia wybranym a przewidzianych art. 44 konstytucyi; zważywszy że skutkiem głosowania zarządzonego na całéj rozciągłości Rzpltéj obyw. Karol Ludwik Napoleon Bonaparte uzyskał bezwzględną głosów większość; w myśl art. 47 i 48 konstytucyi: Zgromadzenie narodowe ogłasza go Prezydentem Rzpltéj francuzkiéj od dziś dnia do drugiéj niedzieli Maja 1852 roku.« Po czém wezwał p. Ludwika Bonapartego aby wstąpił na mownicę dla złożenia przysięgi. Rota jéj następująca: »W obliczu Boga i ludu francuzkiego reprezentowanego przez zgromadzenie narodowe przysięgam na wierność Rzpltéj demokratycznéj, jednéj, i nierozdzielnéj i na dopełnienie obowiązków jakie na mnie wkłada konstytucya« Pan Ludwik Bonaparte podniósłszy prawicę rzekł silnym głosem »przysięgam,« i otrzymawszy głos od prezesa, wśród najgłębszéj ciszy przemówił w te słowa:

»Głos narodu i przysięga jaką w téj chwili złożyłem wskazują mi moje przyszłe postępowanie. Obowiązek mój jest naznaczony, dopełnię go jako człowiek honoru. Będę widział nieprzyjaciół ojczyzny w tych wszystkich, którzy nieprawemi drogami usiłowaliby zmienić to, co Francya cała postanowiła (oklaski). Między wami a mną, obywatele reprezentanci, nie znajdzie miejsca prawdziwe poróżnienie. Nasze żądania, nasze życzenia są też same. Chcę równie jak wy wzmocnić społeczeństwo na swoich podstawach, ustalić instytucye demokratyczne, i szukać wszelkich środków właściwych do ulżenia cierpień tego szlachetnego i rozumnego, ludu który mi tak świetny dał dowód swego zaufania. Większość którą otrzymałem, nietylko przejmuje mię wdzięcznością, ale nadto da ona nowemu Rządowi ową siłę moralną bez któréj niema władzy. Z pokojem i porządkiem kraj nasz dziwignąć się może, zgoić rany, nawrócić ludzi błądzących i uspokoić namiętności. Ożywiony tym duchem pojednania, powołałem do siebie mężów uczciwych, zdolnych i poświęconych krajowi, w tém przekonaniu, że mimo różności ich politycznego pochodzenia zgadzają się w chęci przyłożenia się wraz z wami do zastosowania konstytucyi, wydoskonalenia praw i do chwały Rzpltéj. Nowa administracya obéjmując sprawy kraju winna podziękować téj która ję poprzedziła za usiłowania jéj o oddanie w nowe ręce władzy nietkniętéj i utrzymanie spokojności. Postępowanie szanownego jen. Cavaignac godne było prawości jego charakteru i tego uczucia obowiązku które pierwszym jest przymiotem męża stanu. Mamy wielką missyą do spełnienia obywatele reprezentanci, a tą jest ugruntowanie Rzpltéj w interesie wszystkich, rządu sprawiedliwego, silnego, i ożywionego szczerą miłością postępu niebędąc ani reakcyjnym, ani utopistycznym. Bądźmy ludźmi kraju a nie ludźmi partyi, a przy pomocy Boskiéj będziemy czynić dobrze, jeśli niebędziem mogli wielkich dokonać czynów.«

Po téj przemowie przyjętéj długim okrzykiem: niech żyje Rzplta!» i która w ogóle jak najlepsze sprawiła wrażenie prezydent szlachetnym uniesiony popędem poszedł do ławki, na któréj siedział jen. Cavaignac i z przyjacielskim uczuciem uścisnął go za rękę. Sessya niebawem została zamknięta i p. Ludwik Bonaparte wsiadłszy do pojazdu z p. Lacrosse i jen. Lebreton odjechał do przeznaczonego mu na mieszkanie pałacu Elysée-National, pod eskortą oddziału konnicy.

O godzinie 6 wieczór prezes zgromadzenia narodowego odebrał następujące pismo od prezydenta Rzpltéj:

»Panie prezesie, proszę wpana zawiadomić zgromadzenie narodowe, że w myśl artykułu 64 konstytucyi, dekretem daty dzisiejszéj zamianowałem: p. Odilon Barrot reprezentanta ludu ministrem sprawiedliwości i przewodniczącym w radzie ministrów w nieobecności prezydenta Rzpltéj; p. Drouin de Lhuys, r. l., ministrem spraw zagranicznych p. Leona de Mallevillle r. l. minisrem spraw wewnętrznych, p. Rulhières jen. dywizyi ministrem wojny, p. de Tracy r. l ministrem marynarki i kolonii, p. de Falloux r. l. ministrem oświecenia i wyznań religijnych; p. Keoa Faucher r. l ministrem robót publicznych; p. Bixio wiceprezesa zgromadzenia narodowego, ministrem rolnictwa i handlu; p. Hyppolite Passy, ministrem finansów.

Przyjm Wpan zapewnienie mojego wysokiego szacunku.

(podp.) *Ludwik Napoleon Bonaparte.*

(kontras.) *Odilon Barrot*, min. spraw.

Powyższe nominacye ogłoszone są również w nadzwyczajnym dodatku do dzisiejszego Monitora, a gdzie obok nich wyczytujemy jeszcze następujące: »P. Marszałek Bugeaud, mianowany jest wodzem naczelnym armii alpejskiéj. Jen. Changarnier obok komendy nad pierwszą dywizyą wojska, obéjmuje muje dowództwo nad gwardyą narodową departamentu Sekwany i gwardyą ruchomą. P. Rebillot pułkownik żandarmeryi dep. Sekwany mianowany jest prefektem policyi. (*Débats*).

P. Recurt prefekt Sekwany złożył dymissyą na ręce dotychczasowego prezesa władzy wykonawczéj. Zdaje się że miejsce jego zastąpi p. Berger. Jen. Oudinot przyjął ambassadę przy dworze petersburgskim. P. Bastide odmówił ofiarowanego mu poselstwa londyńskiego. Dyrekcyą poczt dotychczas zostającą w ręku pana E. Arago, przeznaczają panu Omédée Thayer. Zapewniają, że w uniwersytecie podpisuje się petycya przeciwko nominacyi pana de Falloux na ministra oświecenia.

P Guizot oddał do druku znakomitą broszurę która jednocześnie wyjdzie w Londynie po angielsku i w Paryżu po francuzku. P. Guizot roztrząsa w niéj korzyści i niedogodności systematu republikańskiego i powszechnego głosowania jakie rewolucya Lutego w Francyi zaprowadziła. Podziwia on i uwielbia teoryą republikańską samą w sobie ale pod warunkiem aby była zastosowaną w wieku złotym starożytnych; lecz uważa ją za niewykonalną w czasach naszych, z naszemi obyczajami, prawami, postępem przemysłu, ruchem literatury i rozdrobnionym podziałem własności. — P. Delestre Poirson b. dyrektor teatru Gymmase wyznaczył 2000 fr. nagrody za najlepszą pochwałę jen. Cavaignac wierszem lub prozą. (*Ind. Bel.*)

WŁOCHY.

Rzym 9 *Grudnia.* Na wczorajszém posiedzeniu Izby deputowanych wysłuchano rapportu deputacyi wyprawionéj do Papieża, a która jak wiadomo niemogła dopełnić swéj missyi z powodu wstrzymania jéj na granicy neapolitańskiéj. Następnie wyznaczono komissyą do złożenia w najkrótszym czasie raportu co do kwestyi rządu tymczasowego. Stronnictwo demokratyczne zdaje się być w rozdwojeniu. Najzagorzalsi chcą złożenia Papieża z tronu świeckiego; inni przestaliby na regencyi lub komitecie bezpieczeństwa, łączącym w sobie wszystkie władze. Kwestya władzy świeckiéj Papieża byłaby rozstrzygnioną przez przyszłe zgromadzenie ustawodawcze.

Pogłoski o bliskiéj reakcyi na korzyść Piusa IX obiegają po wszystkich miastach włoskich, prócz Rzymu, gdzie każdy obawia się wyjawić swoich zamiarów. Odleglejsze prowincye mianowicie Bononia i Legacye wypowiedziały posłuszeństwo obecnemu rządowi; a kilka miast odwołało swoich deputowanych. Jen. Zucchi otwarcie zerwał z władzami rzymskiemi a to dwoma listami bardzo energicznemi i ciekawemi, jednym do min. spraw wewn. p. Galetti, drugim do p. Campello ministra wojny. W pierwszym donosi że odgadł zamiary pułkownika Garibaldi który chce przejść rzekę Po, uderzyć na Austryaków i ściągnąć ich do Legacyi, aby mieć pozór zapalenia wojny, bez żadnéj możliwéj korzyści dla włoskiéj niepodległości. W drugim liście jen. Zucchi nazywa ministra wojny podłym potwarcą, i oświadcza że za pierwszą sposobnością będzie żądał od niego zadośćuczynienia.

Jen. Zucchi i markiz Bevilacqua 7 b. m. odebrali w Bononii wiadomość że ich Papież mianował członkami komissyi rządowéj; chcąc oni z ust samego Ojca ś. odebrać instrukcye co do postępowania swego w trudnych okolicznościach obecnych, wyjechali zaraz przez Toskanią do Gaëte i przybyli 11 t. m. do Florencyi.

Dnia 11 *Grudnia.* Rząd tymczasowy już ogłoszony. Składa on się z senatora rzymskiego, senatora bonońskiego i Gonfaloniera Ankony. Papież złożony jest z tronu świeckiego. Po wydaniu tych postanowień przez komitet izby deputowanych, min. Serbini miał mowę do ludu, w któréj odczytał mu te uchwały, i oświadczył że wprawdzie Papież jako pierwszy biskup kościoła może wracać do Rzymu, ale wszystkim kardynałom i prałatom jego wzbroniony jest pobyt w stolicy. Lud z oklaskiem przyjął te postanowienia i ciągnął ulicami wśród okrzyków »śmierć Papieżowi! śmierć kardynałom! Niech żyje rzeczpospolita włoska!

Czytamy w dzienniku turyńskim *Risorgimento:*

»Izby rzymskie sankcyonowały w dniu 11 Grudnia prawie jednomyślnością następujący dekret proponowany przez komissyą pięciu:

Wybraną zostanie komissya z trzech członków dla zastąpienia braku władzy wykonawczéj. Członkowie téj komissyi wybrani będą przez Izby, z po za jéj grona, większością bezwzględną. Ta komissya wykonywać będzie w imieniu Papieża wszystkie czynności władzy wykonawczéj. Zaprzestanie swoich czynności za powrotem najwyższego pasterza lub gdy tenże wskaże w formie konstytucyjnéj inną władzę mogącą ją zastąpić.

Risorgimento dodaje że Bonaparte Canino opierał się ostatniemu ustępowi zostawiającemu Ojcu ś. wolność mianowania innéj komissyi; wszakże ustęp ten przyjęto większością 36 głosów przeciwko 16. Trzéj członkowie wybrani do komissyi wykonawczéj są: senator rzymski p. Corsini, senator boński p. Zuchini i podesta Ankony p. Camerata.

(*Débats.*)

Turyn 15 *Grudnia.* Karol Albert zezwolił na ministeryum złożone przez naczelnika partyi demokratycznéj Gioberti. Nowe to ministeryum demokratyczne składa się z następujących osób: 1) Gioberti prezes rady, bez portfeilu, 2) Sineo minister sprawiedliwości, 3) Ratazzi spraw wewnętrznych, 4) Ricci finansów, 5) Montezimolo robót publicznych, 6) Durini lub Paleocapa rolnictwa i handlu, 7) Bixio (brat przyszłego ministra francuzkiego) oświecenia, 8) La Marmora zatrzymuje ministerstwo wojny i marynarki. Niezdaje się aby to nowe ministeryum uzyskało w teraźniejszéj Izbie dość znaczną większość izby mogła silną ręką kierować interessami państwa. Zdaje się więc że się ujrzy w konieczności rozwiązania Izby i uroczystego odwołania się do woli narodu.

Na wczorajszém posiedzeniu Izby deputowanych przyjęto większością 124 głosów przeciwko 19, projekt do prawa o wcieleniu księstw Parmy, Placencyi, Gwastalli i Modeny do Piemontu.

Dziennik Bruxelski zawiera list z Rzymu donoszący o wrażeniu jakie tam zrobiła prtestacya Papieża, nie dlatego aby akt ten wykrył to czego nie wiedziano, aby o gwałtach których się dopuszczono na Ojcu ś. ani były przekonane osoby żyjące opodal od rokoszu, ale dla tego że charakteryzuje w oczach całego Rzymu niegodziwe środki jakich się dopuścili ludzie idący do władzy przez najhaniebniejsze zabójstwo. Jeżeli ten biedny lud rzymski nie wybucha dotąd w gniewie swym, to dla tego że zostaje pod terroryzmem nieubłaganéj fakcyi. Stolica świata chrześciańskiego, zamieni się wkrótce w pustynię. Dwór papieski jest na wygnaniu, xiążęta nasi i wielcy panowie opuszczają jeden po drugim miejsce w którém morderstwo odebrało cześć uwielbienia; ciało dyplomatyczne, przy którém żyje tyle ludzi, opuściło nas; cudzoziemcy którzy sypali tyle między nami pieniędzy, wynoszą się z metropolii sztuk pięknych; Rzym teraz przedstawia wielką żałobę.

ANGLIA.

Londyn 16. *Grudnia.* Dziennik *Globe* tak się wyraża o wpływie, jaki wywołały na giełdzie wiadomości o wyborach we Francyi: «Pod względem usposobienia panującego w City możemy tylko powtórzyć, że objawiające się na giełdzie zadowolenie nie z tego pochodzi, że wybrano człowieka jak Ludwik Napoleon, jak raczéj z objawionéj przez ten wybór nieufności do instytucyi republikańskich w ogóle i do ludzi, którzy Francyą do nich uwiedli. Spodziewają się, że tak ogromna większość przełamie czynny duch oporu, odzywający się nieustannie w stronnictwach ostatecznych; że jednak Francya przez liczne przejdzie zaburzenia, zanim wróci do monarchii, o tém nie wątpią doświadczeni politycy.

Dzienniki angielskie podają wiadomości z Nowego-Yorku, o nadzwyczajnie bogatych minach złotych, odkrytych w Kalifornii. Ze wszystkich stron potwierdza się podanie, że piasek rzeki Sacramento i strumieni do niéj wpadających, niezmiernie obfitym jest w złoto, a wzdłuż brzegów jéj ciągną się najbogatsze kopalnie. Mieszkańcy St.-Francesco udawszy się w tę złotą okolicę, pozostali tam i wszystkie stany i wieki śpieszą korzystać ze sposobności zbogacenia się. Miasto wyludnione, wszystkie interessa ustały, uprawa pola zaniedbana, gdyż każdy chce z małym trudem przyjść do majątku. Faktem jest, że złoto w tak ogromnéj ilości znajduje się tam, że wartość tego metalu koniecznie spaść musi. Ceny żywności wzrosły w téj okolicy do najwyższego stopnia, bo się nikt już tem niezajmuje, a kopanie i płukanie wszystkich zatrudnia. Żaden okręt nie zbliża się już do Kalifornii z obawy, aby ludzie okrętowi niepouciekali. Codzień wydobywa się z ziemi za 60 do 100,000 dollarów złota. Okręt *Huntress* w drodze do Kantonu niemógł wypłynąć z jednego z tamecznych portów z powodu, że wszyscy majtkowie uciekli. Około 400 białych i pewna liczba Indyan pracuje nieustannie w tych kopalniach. Każdy z nich zarabia dziennie uncyą złota. Majtkowie w ciągu dwóch miesięcy uzbierali sobie po 2 do 3000 dollarów. Przy otwarciu posiedzeń kongresu Stanów zjednoczonych, złożone będzie w téj mierze sprawozdanie. (*Staats-Anz.*)

W Drukarni D. E. Friedleina.